

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon - številka 74.

Štev. 165.

V Ljubljani, v petek 21. julija 1899.

Letnik XXVII

S socijalnega kurza.

Na Dunaju, 19. julija 1899.

I.

Nikakor ne mislimo natančno popisati raznih govorov, ki se tu sedaj vrste drug za drugim. Le nekaj mislij, ki se tu naglašajo ali poslušalcu same vsiljujejo, hočemo zabeležiti. Socijalni kurz naj v kratkih obrisih naslika socijalno stanje človeštva in naših ožjih odnošajev posebej, in hkrati poda direktivo za socijalni boj z višjega, znanstvenega stališča. Znanstveno, akademično lice mora imeti, da se loči od one politike, ki se razvija na ulici ali v gostilni. Potrebni so taki sestanki, ker se na njih duh oprosti ozkosrčnih sodb in osebnih vplivov, ki igrajo v novejši politiki tako važno vlogo. Kar je bistvenega, kar je res pravega jedra, to nam mora stopiti jasno pred oči, da s trdnim prepričanjem, dobro vedoč, za kaj se gre, nastopamo za svoje ideje.

Značilno je to, da take socijalne kurze, ki z enega skupnega, načelnega stališča presojuje vse slojeve in vse njihove odnošaje, in ki vabijo pred se vse ljudi, ne le profesorje, am-tudi delavca in aristokrata, trgovca in kmeta, obrtnika in uradnika, delajo le krščanske stranke. Ali more narediti liberalizem tak socijalni kurz? Njegov nauk je le za tiste, ki jim nauka in pomoči več treba ni: Za prevzetno polizobraženo, v svoji omejenosti preširno polizobraženstvo in za kapitalista, ki najrajši vidi, da se o načinu njegovega delovanja javno ne disputira. Egoizem liberalnih zistemov, ki ljudstvo le izse-suje, ta se ne more pred kritičnim znanstvenim

očesom več hliniti s svojimi frazami. Njegove puhlice spuhne v zrak, če hočemo preiskati njih znanstveno vrednost. Kakov Pavliha na Jutrovem ali kakov ponižen pa odločen sluga svoje trme in svojega napuha najde v njem še zadostila. Nauk nemoralnosti in egoizma ne more stopiti brez krinke pred ljudstvo, zato liberalci sicer pišejo »duhovite« članke, a za znanstveni zagovor pred javnostjo je liberalizem nesposoben.

Tudi socijalna demokracija ne more prirediti splošnega, za človeštvo koristnega znanstvenega sestava. Saj se poteguje samo za vladno proletarijata, vsem drugim stanovom je pa nasprotna. Iz same negacije se ne da narediti znanstven sistem. Kjer se ne priznava svoboda volje, je pouk nepotreben.

Značaj krščanskega socijalizma pa se kaže najlepše v tem, da je občečloveški in da samozvestno, kot znanstven sestav stopa pred vsak stan, in da povsod graja krivico in povsod nastopa kot branitelj pravice in poštenosti. Zato ima tudi povsod, v vseh stanovih, nasprotnike, ima pa med najplemenitejšimi in najpravičnejšimi svoje odločne zastopnike. Da se pokaže v celoti kot nauk pravičnosti, ki obstoji pred znanstveno kritiko, zato so potrebni socijalni kurzi, kakoršen se vrši sedaj na Dunaju.

Po običajnih pozdravih, med katerimi se je odlikoval zlasti pozdrav dr. Luegerja, ki je pri tej priliki naglašal pred vsem potrebo vztrajnega poguma v boju za pravo katoličanstvo, je govoril kot prvi princ Lichtenstein o liberalnem gospodarstvu. Njegovo predavanje, kratko, pa duhovito in do pičice skrbno izdelano, je po-

dalo zgodovinski pregled liberalnih idej in škodljivi vpliv liberalne svobode na gospodarsko razmerje.

Praktično je bilo predavanje dr. Gessmanna o kreditnih zavodih, zlasti o javnih zavarovalnicah. Dr. Gessmann je strokovnjak; kot deželni odbornik nižjeavstrijski se je zlasti udeležil boja za deželno zavarovalnico proti kapitalističnim zasebnim akcionarjem. Iz tega govora poročam jutri več podrobneje.

Tu so krščanski socijalci raznih narodnostij. Tudi Slovenci je nekaj, a one intelligence, ki vse ve na Kranjskem, tu ni. Čemu tudi? Saj liberalci na Kranjskem vsak največ vé! In če je zdelal univerzo na Resljevi cesti, vé pa še trikrat več. Čemu bi se torej še učil?

A hvala Bogu, še so ljudje, ki vedo, da se je treba temeljito učiti onemu, ki hoče druge učiti in narodu koristiti. Pri predavanju je bilo že prvi dan okoli 600 poslušalcev.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. julija.

Obstrukcija pri volitvi v delegacijo je sedaj prvi in zadnji cilj gotovih »ljudskih« zastopnikov ultranemškega mišljenja. Več takozvanih »odličnih« politikov se je že izjavilo za obstrukcijo in brezdvomno se te misli poprimajo tudi ostali Schönererjanci, nacionalisti in pa socijalni demokratje, ker skrbeti je treba na vsak način, da ne otemni njih politična glorijska. O liberalnem veleposessvu se v tem oziru dosedaj še nič ne čuje in v krogu krščanskih socijalistov se še niso

LISTEK.

Mladost.

Palmeta. — Rado Kósar.

(Dalje.)

In umolknil je za dolgo časa; glavo si je podprl z rokama in mislil. Da, mislil je gospod Smola — kakor se je včasih rad ponesel — že od nekdaj rad, danes pa še prav posebno. Mislil je pa tako-le:

»Pravijo, če se človek postara, mu oslabi um, spomin potemni. Moj um pa je še čvrst, kakor pred štiridesetimi leti, in spomin jasen in prozoren, da vidim vse, kar sem doživel imenitnejšega v svojem življenju, čisto in jasno pred sabo, kakor da se godi sedaj-le. — Torej se nisem postaral, to se pravi, nisem še upognjen, onemogel starec, ki rabi za vsak korak dveh, treh bergelj, ampak moji sivi lasje so le slučajna posledica prevelikih skrbi, ali pa...« grozen sum mu pade ta trenutek v dušo... Spomni se, da je nekdaj čul, da ima jazbečeva mast moč posiviti tudi najbolj črne lase... In če bi mu bili storili to prijatelji, to se pravi zavidljivci njegovih lepih kodrov...? Če bi mu bili...?!

Vstal je in jel hoditi po sobi nervozno, nenakomerno, kakor kolo, če je prišlo iz ravnotežja.

»Star nisem še... lehak sem še, kot da jih

imam še le dvajset...« In začel je vzdigati stole, telovaditi, skakati, da se prepriča, je-li temu res ali ne... Vspeha je bil vesel...

Potemnel spomin?... Začel je misliti nazaj in vedel je dobro, kedar se je dogodilo to in to...

In mislil je spet dolgo, dolgo...

Vzel je celo steklenico likerja, da si poživi truden spomin in... pomagalo je...

»Za Nežico nisem ljubil nobene več...!«

Oddahnil se je globoko...

Pa komaj je bil spet dobre volje, spomnil se je druge preklicane stvari.

»Pravijo pa tudi, kadar neha človek ljubiti, kadar ne more več ljubiti, tedaj je gotovo že zapal boleznijo, tako zvani: marasmus senilis... po domače rečeno: on se postara!«

Toda povedati moram gospodu Smoli na čast, da se je tej hudi misli korenito in vztrajno ustavljal:

»Jaz da bi ne mogel več ljubiti? Jaz, ki samo zato nisem ljubil v zadnjih časih, ker se mi je zdelo nekako preneumno?... Toda, če ni drugače, spremenil bom svoje nazore, da pokažem svojo mladostno moč... Začel bom z nova...«

Zagledal je ta trenutek liker na mizi...

Neskončno veselje se ga loti...

Pokazati hočem, da znam in morem tudi še piti, kakor smo pili nekdaj, nekdaj...

Zagnal je dve prazni steklenici v kot... Vidve sta zanič, vidve, a jaz ne...!«

In zgodilo se je v tistem času, da mu je ušel pogled na mizo in zagledal je spet sivi las...

»Prokleta mrcina ti!« zareži odurno in ga vzame spet v roko.

Mrak je že padal v sobo in njegov pogled je bil temen, obrvi težke...

V trenutku se mu zdi, da ni las več tako pepelnate barve. Hitro mu šine blažena misel: »Morda sem se bil pa zmotil?!«

Ponese ga naglo bližje okna, da se prepriča.

Pa ko ga ogleduje proti medli luči zadnjih žarkov, zvenkne doli na ulici zvonek smeh...

Prestrašen odmakne gospod Smola roko od okna, in strah, da ga je kdo opazil, šine mu po vseh kosteh.

In, glej jo! doli na ulici stoji neznana gospodična, lepa kakor da je ušla vilam, upira svoje iskrene, temne oči v njegovo okno in se mu smeje, tako ljubeznjivo, da pozabi na svoj las, da pozabi na konjak, na...

»Ah ta pogled, ta smeh, ta lica...!« dahne gospod Smola in srce se mu razširi v ozkih prsih, da ga skoraj zaboli...

Pa ko ga ona le gleda, preobrne se nje sladki nasmej počasi v pol zaničljiv grohot, da ga strese mraz po vseh udih... Kaj mu ne govore te napete, nategnjene ustnice, ta rezek gro-

sprijaznili s to mislijo. Tak napad na pravice državnega zbora bi se dal po mnenju »Informat.« uspešno odbiti le na ta način, ako se postavi volitev delegatov na prvo mesto dnevnega reda prve seje, ali pa, ako se volitev ne vrši v plenumu, marveč potom direktne oddaje glasovnic pri predsedništvu. Seveda bi se proti obema načinoma vprizoril grozovit boj od strani opozicije. Konečno računajo nekateri krogi tudi na spremembo poslovnega reda naredbenim potom. To je pa skoro nemogoče in ne lahko opravičljivo, konečno bi pa tudi nove določbe poslovnega reda ne ukrotile upornih duhov. Sicer pa tudi sedanji poslovni red ne dovoljuje, da bi smeli poslanci obmetavati predsedstvo s tintniki ali telovaditi se z odprtimi noži v rokah, in vendar se je to zgodilo.

Radikalni mladočeskí krogi so vedno bolj nezadovoljni s politiko grofa Thuna. Pred nekaj dnevi so poslali, kot smo omenili, k njemu deputacijo, ki naj ga resno vpraša, kdaj in na kak način hoče konečno vendar ustreči najnujnejim zahtevam češkega naroda. Toda naide, ki so jih stavili na odposlanstvo, se jim niso izpolnile, ker je ministerski predsednik sicer povedal, da hoče upoštevati njih želje pri rešitvi narodnostnega vprašanja in brez njih vednosti ne bo izdal jezikovnega zakona, toda povedal jim ni, kedaj se bo vse to zgodilo. Govoril je samo o »primernem« času. To radikalcem ni dovolji in že sedaj pravijo, da se ne bo rešil grof Thun iz te krize, ki mora biti v jeseni rešena.

Parlamentarne razmere v Italiji so povse podobne našim parlamentarnim razmeram in kakor pri nas, je tudi v Italiji nastopila doba vladnih naredeb na podlagi dotične določbe ustave. Ravno včeraj je stopila v veljavo kraljeva naredba glede preosnove zborovalništva in združništva, s katero namerava vlada ukrotiti vse revolucionarne elemente. Seveda je tudi Pellouxova vlada najprej v zbornici poskusila svojo srečo, toda obstrukcija je preprečila vsako mirno razpravo. Tedaj bi bil parlament še lahko rešil rednim potom navedene naredbe. Opozicija se je pa temu dosledno ustavljala in tako je bila vlada prisiljena zaključiti zasedanje parlamenta in se poslužiti skrajnih sredstev. Opozicije seveda tudi take izredne naredbe ne bodo ugonobile, kakor je ne morejo nikjer drugje, pač pa si bo nakopala vlada še večje sovraštvo nasprotnikov, ki se bo pokazalo v novem zasedanju.

Križa v Transvaalu je rešena s tem, da je ljudski zastop vsprejel vladno predlogo gledé volilne preosnove v smislu Uitlandcev, ki so vsled tega izrazili vladi, posebno pa predsedniku Krügerju popolno zaupanje. S to volilno preosnovo so se priznale Evropejcem nekako jednake pravice z domačini. Vsak, kdor je vsaj sedem let stalno na transvaalskih tleh, ima ondi volilno pravico. S tem so pa objednem poravnane zelo napete razmere mej Anglijo in Transvaalom. Kakor znano, se je Anglija z vso silo potegovala za koristi ino-

zemcev, ki so kajpada po veliki večini Angleži in ki so pretili poslužiti se vseh mogočih sredstev v dosego svojega namena. Konečno se je transvaalska vlada udala angleški zahtevi, dobro vedoč, da bi bile za deželo skrajno neugodne posledice, ko bi se postavila Angležem po robu. Angleži so se namreč že dalj časa pripravljali na odločilni trenutek.

Električna cestna železnica v Ljubljani.

(Iz izredne seje obč. sveta dne 20. julija.)

Občinski svet ljubljanski je v sinočnji dve in pol urni seji vsprejel načrta za obširni pogodbi, ki jih sklene ljubljanska občina s tvrdko Siemens & Halske v zadevi gradnje električne cestne železnice in pa glede oddaje električnega toka za to železnico.

Poročevalec elektrarniškega direktorija odb. Pavlin je podal pred splošno razpravo obširno poročilo o zgodovini tega vprašanja, o ponudbah posamnih tvrdk, ki so se zanimale za to podjetje, ter o važnejih točkah pogodbenega načrta.

Na gradnjo električne cestne železnice se je jelo misliti takoj, ko je bila uvedena električna luč in dogotovljena centrala, in že pred dvema letoma se je obrnila kranjska stavb. družba do obč. sveta v tej zadevi. Izgotovila in predložila je načrte in dobila že tudi predkoncesijo za potrebna pripravljala dela. Ker se je pa v teh načrtih preveč oziralo na mestno okolico, premalo pa na notranje mesto, se je kmalu pokazalo, da se podjetje ne bi sponeslo. Kmalu zatem je vložila tvrdka Siemens & Halske svoj prvotni načrt, za njo v juliju 1898 tvrdka Ritschl & Co. in potem še dunajska filijalka neke londonske tvrdke in neko praško podjetništvo.

Že izpočetka so najbolj ugajali načrti tvrdke Siemens & Halske, ki so se potem v številnih sejah elektr. odseka spopolnjevali na podlagi ostalih načrtov in se je tako prišlo do jednotnega programa za gradnjo električne železnice.

Pred vsem, pravi poročevalec, treba naglašati, da občina s tem podjetjem ne prevzame nikakih žrtev in nikakega riziko. Pogodba se sklene s podjetnikom za dobo 50 let. Bržkone bo imelo podjetje v prvih letih izgubo, ker se za sedaj napravita samo dve glavni progi, namreč od južnega kolodvora na Mestni trg do kolodvora dolenske železnice in pa od Mestnega trga čez Poljane do vojaške bolnice, vendar se bo pa podjetje pozneje brezdvomno rentiralo, ko se otvorijo nadaljne proge in se mesto še razširi.

Ako bi občina po preteku 25 let uvidela, da je obstanek podjetju zagotovljen in je na dobrih nogah, ima pravico podjetje takoj odkupiti in sicer za toliko, za kolikor še ni amortiziran podjetni kapital; ako se pa to ne zgodi, pripade po 50 letih vse v občinsko last in sicer brez vsakih stroškov z vsem, kar je v zvezi z električno železnico. Da pa podjetnik ne bo dobival iz podjetja prevelikih dohodkov, je določeno v pogodbi, da pripade polovico čistega dobička, kar ga je nad 5 odstotkov podjetnega kapitala, v korist mestni občini. Poleg tega mora plačati podjetnik vsako leto 200 kron v mestno blagajno.

Zgoraj omenjeni dve glavni progi morata biti dogotovljeni v 15 mesecih od dne, ko bo sklenjena ta pogodba. Za določitev voznih cen se je razdelila glavna proga v štiri pasove in sicer: od kolodvora južne železnice do poštnega splotja 10 v, do Sv. Jakoba oziroma do Ambrožvega (Žitnega) trga 15 v, do Karlovskega mostu ozir. do bolnice 20 v, in do kolodvora dolenske železnice 25 v. Za vsak nadaljni km je določena cena 8 vinarjev. Nadaljne proge se zgrade pozneje, ko se izvrši regulacija posamnih delov mesta in se pokaže potreba.

Vse za gradnjo posamnih prog potrebne premembe in poprave po mestu mora izvršiti podjetništvo iz svojega. Odkupiti mora potrebne hiše, prirediti naprave pri mostovih in dr. Svet, kar si ga pridobi potom odkupa, je last podjetnika. Načrte za posamne gradnje in naprave vsake vrste mora predložiti podjetnik magistratu v potrjenje in prepustiti od vsakega po jeden izvod magistratu v last. Širokost vozov je sedaj določena na 1½ m.

To so glavne določbe pogodbe glede gradnje električne železnice same.

Pri glavni razpravi se oglasi najpreje odb. Turk, ki se kratkomalo izjavlja proti gradnji

železnice, ker bo v obilni meri škodovala ljubljanskim izvoščikom pa tudi drugim podjetnikom, ker se bo prevažalo tudi blago. Konečno pa še tudi ni gotovo, da bi se podjetje rentiralo in občina si lahko nakopije veliko breme. Govornik predlaga, naj se zadeva odloži vsaj za pet let.

Odgovarja mu odb. Lenč, češ da ugovarja napravi železnice, ker mora to storiti kot načelnik prevozniške zadrage.

Odh. Gogola izraža nekaj pomislekov glede ozkih ulic, glede novih naprav v elektrarni ter sploh želi, da bi se to zadevo pretresovalo v več sejah, na kar mu poročevalec pojasni s tem, da bo glede ulic že strogo postopalo železniško ministerstvo, potrebne naprave v elektrarni bodo pa stale občno le kakih 20.000 goldinarjev, katere bo upraviteljstvo polagoma vračevalo podjetništvu.

Pri specialni razpravi o tej pogodbi, ki obsega 30 paragrafov, se je oglašal samo odb. Prosenc, ki je mej drugim predlagal, naj se določi le trije pasovi s cenami 8, 16 in 22 vinarjev in vrši revizija tarifov vsako leto mesto vsakih 10 let, naj se od pojtnika zahteva za prvo leto 500 gld. in potem vsako leto 100 gld. več. Predlog glede revizije je podpiral tudi odb. Gogola. Pri glasovanju so bili razun neznatne stilistične spremembe pri jednem odstavku odklonjeni vsi spreminjevalni predlogi, pač pa je pozval župan k redu odbornika Prosenca radi izraza »netotesanost«, ki ga je rabil v polemiki z odbornikom Šubicem.

Pogodba za oddajo električnega toka iz mestne elektrarne obsega 11 paragrafov. Tok se napelje iz elektrarne po žici na drogovi ali na hišah, v ozkih ulicah pa pod zemljo z močjo 300 do 350 voltov. Za vsako kilovatturo se zaračuna po 7 kr., ob večji porabi pa po 6 kr. Tarif za te cene se revidira vsakih pet let. V teku 25 let občina vsak čas lahko odpove porabo toka na dve leti, po preteku te dobe pa ne.

Koncem nadrobne razprave je predlagal odb. Gogola, naj se ta načrt izroči vsakemu odborniku v presojo, ker mej branjem ni bilo mogoče zasledovati posamnih določb, in naj se o tem razpravlja v poznejši seji. Tega predloga pa župan ni dal na glasovanje, ker je bil načrt že odobren z vsemi proti 3 glasovom.

Konečno se župan zahvali obč. svetu, posebno odseku in njega članoma Senekoviču in Pavlinu za dolgotrajno in naporno delo, ter izraža nado, da bo nova železnica v velik prid ljublj. mestu, ki bo sedaj sklenilo za Dunajem izmej vseh mest najugodnejšo pogodbo.

Želeč odbornikom vesele počitnice do pričetka septembra, zaključil župan javno sejo, kateri sledi potem še kratka tajna seja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. julija.

(Župnija Pedraga) na Vipavskem je podeljena gosp. Gustavu Kollerju, dosedanjemu župniku v Babinem polji.

(Osebnosti.) Inženir pri dež. vladi kranjski, g. Fr. Pavlin je imenovan višjim inženierjem in mestni inženier v Kraljevem Gradcu g. Jaromir Hanuš inženierjem v državni službi na Kranjskem. — V sinočnji tajni seji je ljubljanski občinski svet imenoval g. I. Bajžlja skladiščnikom pri mestni elektrarni in mestnega komisarja g. Jos. Križaja povišal v tretji plačilni razred. — Sodni pristav g. Peter Bleiweis je premeščen iz Rovinja v Novi grad.

(Liberalizem v propadanju.) Pod tem naslovom je »Edinost« dne 14. t. m. v političnem pregledu z ozirom na zadnje izgrede v Belgiji in volitve na Bavarskem dobro označila ohromelost liberalizma, ki kot invalid štorlja za socijalisti. »Slov. Narod« je v sredo ponatisnil dotični člančič ter proti »Edinosti« odprl zatvornice svoje ironije. Včerajšnja »Edinost« se je otresla »Narodove« splavi ter mu povedala: »Govorili smo o talmi-liberalizmu, katerega je židovstvo vzelo v zakup, da ž njim kalí življenje narodov in more v motni vodi laže ribariti svojo korist. Tisti psevdo-liberalizem smo mislili, ki je karikatura svobode, ki je vol, vprežen v voz kapitalizma, ki je prostitucija pravega liberalizma. Tisti liberalizem smo mislili, ki pod krinko svobode kuje narode v gospodarsko in dušno suženjstvo, ki ima tudi na Dunaju

hot: »Starec sivi, ti si upaš še gledati za mano, ti, ki nimaš več življenja, ha, ha!«

»Sladka« vila pohiti izpred njegovega okna dalje po ulici.

Na oglu obrne svojo glavico.

Na njenem licu igra zopet oni čaroviti smehljaj... njena roka se dviga...

Kaj ga ne kliče za sabo...? Kaj ga ne vabi...?

Ko zgine za ogrom, zdi se Smoli, da je odšlo z njo pol njega, pol srca... pol življenja...

In loti se ga neznansko hrepenenje...

Srce mu drhti, koprne po nji...

Nič ga ne vzdrži v sobi... da, da, jasno mu je, on mora za njo... mora...

In na ulicah je v naslednjem hipu...

»A kam je šla?« zapraša sam sebe, ko pride na ogel in se razvijeti pred njim dve progi glavnih ulic. Na desno?... In če je šla na levo?

»Vrnem se pa pozneje na desno!« sklene v trenutku in pohiti po levi...

Pride na trg...

Čuda, odkod se je vzelo danes toliko ljudi? Kaka nesreča? Upor? Saj mu zastavljajo preobilne množice pot, da se ne more skoro ganiti...

»Moj Bog,« vzdahne obupan, »ko bi vsaj vedel za trdno, ali je šla tod?« (Konec prih.)

svoje taborišče na neznansko škodo in nesrečo narodov avstrijskih. Ako se potemtakem »Narod« čuti še kako prizadet, mi ga obžalujemo, pomagati pa mu ne moremo.»

(Posebni zabavni vlak na Bled) s polovično znižano vozno ceno bo vozil v nedeljo z državnega kolodvora. Odhod iz Ljubljane je določen na 5 ur 57 min. jutraj, iz Lesca pa ob 6. uri 14 min. zvečer. Vožnji listki, veljavni samo za ta vlak, se dobivajo že sedaj pri blagajnici drž. kolodvora. Otroci od 4 let naprej ne uživajo nikake nadaljne ugodnosti.

(Pri D. M. v Polji) se vrši prihodnja nedeljo, dne 23. t. m. slovesno premeščenje kipa Matere Božje za veliki altar, ki se ravnokar skončuje. Slovesni obhod gre ob 3. uri popoldne iz cerkve sv. Petra v Ljubljani skozi Udmat-Selo-Moste.

(Zlato mašo) obhajal bode 6. avgusta vlč. g. Janez Germ, župnik v Škocijan-u. Sedaj čvrstemu gospodu želimo, da zdrav dočaka pomenljiv dan svojega življenja.

(Podpora.) Ribiško društvo v Ljubljani je dobilo 200 gld. državne podpore.

(Nov sladkorni davek.) Na podlagi cesarske naredbe z dne 17. julija 1899 radi delne izpremembe zakona o davku od sladkorja se daje naslednje na občno znanje: Sladkor, ki je vže prešel v prosti promet in se nahaja kot tak ali v blagu sladkor imajočem, dne 1. avgusta 1899 v ozemlju, kjer ta ukaz velja, je zavezan dodatnemu davku po 12 vinarjev za kilogram čiste teže. Za ta davek se smislu primerno uporabljajo določila o potrošninah. Pri računanju dodatnega davka od sladkorja, kateri se nahaja v gorej navedenem sladkornatem blagu, je vzeti za podlago naslednjo sladkorovitost, če se izrecno ne zahteva plačilo dodatnega davka na podlagi manjše sladkorovitosti: 1. za sladkorčke 85 %, 2. za oslajeno sadje 60 %, 3. za čokolado in drugo kakao imajoče blago 55 %, čiste teže; 4. za likerje 30 kilogramov za 100 litrov. Dodatni davek znaša torej: za 100 kilogramov sladkorčkov 10 K 20 v, za 100 kilogramov oslajenega sadja 7 K 20 v, za 100 kilogramov čokolade ali drugega kakao imajočega blaga 6 K 60 v, za 100 litrov likerja 3 K 60 v. Dodatnega davka se oprošča sladkor kot tak ali v sladkornatem dodatnem davku zavezanem blagu v posesti oseb, ki se pečajo s trgovino ali razprodajo sladkorja ali sladkornatega blaga, ali z obrtom, v katerem se uporablja sladkor, v količinah, ki ne presegajo 20 kilogramov, v posesti družih gospodarstvenih predstojnikov pa v količinah, ki ne presegajo 10 kilogramov. Vsakdor, ki ima dne 1. avgusta 1899 zalogo sladkorja kot tacega ali v blagu dodatnem davku zavezanem, ki skupno presega 20 odnosno 10 kilogramov, mora to zalogo prijaviti in sicer posebej po kakovosti, ne glede na to, ali jo hrani v svojih lastnih ali tujih prostorih, ter v prijavi navesti tudi kraj in shrambene prostore. Te prijave morajo se vložiti pismeno v dvojnem izdatku tekom 1. do vštete 3. avgusta 1899 na predpisanem vzorcu, in sicer vselej pri onem oddelku finančne straže, v čegar okolišju se nahaja shrambeni prostor za sladkor ali sladkornato blago. Osebe, katere se pečajo s trgovino, ali z razprodajo sladkorja, ali z obrtom, v katerem se uporablja sladkor, so obvezane tudi razen v slučajih § 27. zakona z dne 20. junija 1888, drž. zak. št. 97, za dobo 60 dni, računši od 1. avgusta 1899 glede zaloga sladkorja v § 1., št. 1., označene vrste, v kolikor niso oproščene dodatnega davka, po zahtevi izkazati dobavo in vplačani dodatni davek, odnosno vplačano povišano potrošnino. Osebam, ki so zavezane plačati dodatni davek in ki z ozirom na svoje imovinske razmere niso v stanu plačati dodatni davek naenkrat, more finančno ravnateljstvo dovoliti primerne obroke. Dotične prošnje naj se tukaj vložijo, in sicer najkasneje do 3. avgusta 1899, in je treba v njih zajedno navesti, za koje obroke se prosi. Ako se predpisana prijava zaloga sladkorja dne 1. avgusta 1899 obstoječe opusti, ali pa ko bi dejanjska količina presežala prijavljeno količino za več kot pet odstotkov, ima se naložiti kazen s štiri- do osemkratnim zneskom prikrajšanega ali prikrajšanju izpostavljenega dodatnega davka. Druge neresničnosti v prijavi, ki ne zadevajo sladkorne količine, je kaznovati z redovno kaznijo od 4 do 40 kron. Kdor ne bi izkazal dobavo odnosno vplačane davka, kaznuje se s štiri- do osemkratnim dodatnim dav-

kom od one količine sladkorja, glede katere ni imel dokaza. Ta postavna določila razglasijo se s pristavkom, da se bodo dobivale golice za prijave zaloga začeni s 25. julijem 1899 brezplačno pri vseh davčnih in glavnih davčnih uradih kakor tudi pri vseh oddelkih fin. straže na Kranjskem.

(Člani kluba slovenskih biciklistov »Ljubljana«) kateri se udeležijo v nedeljo dogovorjenega celodnevne izleta v Tržič, se zbirajo ob 1/7. uri jutraj, oni pa, ki se udeležijo poldnevne izleta, se zberajo ob 12. uri opoldne v lastni dvorani. Člani drugih slovenskih biciklističkih društev so dobrodošli gostje! Pričakovati je za trdno, da se kolikor mogoče v velikem številu te slavnosti udeležijo in da se izkaže slovanska gostoljubnost.

(Izvestje c. kr. državne realke v Ljubljani) objavlja na prvem mestu zgodovinsko črtico »Ein Beitrag zur krainischen Landesgeschichte«, spisal H. Svoboda. G. pisatelj opisuje turške boje v l. 1528. G. prof. A. Belar v »Sostavku »Laibacher Erdbenenstudien« opisuje svoja opazovanja najmočnejših potresnih pojavov v Ljubljani od velike noči 1895 do danes. Učnih močij na realki je bilo 23. Koncem šol. leta je bilo 366 javnih učencev in 10 privatnih, in sicer 179 Nemcev, 181 Slovencev, 11 Italijanov, 1 Čeh, 3 Hrvatje, 1 Srb. Po veroizpovedanju je bilo 369 katolikov, 5 protestantov, 1 nez. Grk, 1 Izraelit. Prvi red z odliko je dobilo 25 učencev, prvi red 257, drugi 28, tretji 9. Ustanove je dobilo 29 učencev v skupnem znesku 2687 gl. 86 kr.

(Vladna baraka ob Erjavčevi cesti) se prodaja dne 5. avgusta ob 9. uri popoldne potom javne licitacije. Licitantje morajo pred pričetkom dražbe vložiti 370 gld. vadija v roke komisarja. Natančnejši pogoji se lahko upogledajo ob navadnih uradnih urah pri stavb. oddelku dež. vlade, Erjavčeva cesta, II. nadstropje.

(Iz Šmarja): V dopolnitev poročila o slavnosti v Škofelji nam je še pripomniti, da pristoja poleg č. g. dekanu Drobničju še posebna hvala in priznanje g. Vinku Ogorelcu, načelniku požarne brambе v Škofelji. Le s pomočjo tako požrtvovalnega sodelavca, kakor je g. V. Ogorelec, bilo je gosp. dekanu mogoče pridobiti gumniški cerkvi nov zvon, napraviti lepo ograjo okoli cerkve in zidati novi dve kapelici, tako, da je Gumnišče sedaj lahko ponosno na svoje lepo zvonjenje, na ličnost svoje cerkve in kapelic. Da bi bila slavnost tembolj sijajna, povabil je tudi g. Ogorelec vse sosedne požarne brambе, preskrbel krasno petje, postavil lepe slavoloke itd., na kratko: on je bil uprizoritelj in voditelj cele slavnosti, za kar mu moramo biti iz srca hvaležni.

(Ponarejen denar.) Dne 3. t. m. je orožnik Fr. Murnik v gostilni Uršule Colarič v Rudolfovem menjal petak ter mej štirimi srebrnimi goldinarji dobil enega ponarejenega. Krčmarica ga je dobila nevede kedaj, ker je imela ob semnju mnogo posla.

(Štaterske novice.) Na celjskih slovensko-nemških vspelednicah je bilo v minoletem šol. letu 128 učencev, mej temi 14 odličnjakov. Nemško gimnazijo je obiskavalo 254 učencev, izmed katerih je bilo 27 odličnjakov. — Dne 20. julija je bil na Dunaju promoviran doktorjem zdravilstva g. Leon Kreft, g. K. Lavtar pa doktorjem modroslovja. — Župnijo v Laporjah je dobil kapelan bistriški č. g. M. Medved, župnijo v Soboti pa kapelan vitanjski č. g. Lah. Umrl je č. g. G. Cenc, upokojeni župnik v Laporjah. — Dne 18. t. m. je 19letna E. Kristov skočila v Dravo poleg Lembaha. Potegnil jo je iz vode ribič A. Gregor. — Dne 17. t. m. je bila po Savinjski dolini huda nevihta; toča je naredila precej škode. — Okrajna posojilnica v Ormožu je pričela poslovati dne 15. julija. — Prvi veliki shod kat. polit. društva za šentlenartski okraj v Slov. Goricah se bode v kratkem vršil pri Sv. Trojici.

(Ubegli kaznjenc.) Iz kaznilnice v Radečah je minulo soboto pobegnil kaznjenc Jan. Renko, katerega še niso zasledili.

(Nov red v Avstriji.) Dunajska »Reichspost« poroča, da je cesar dovolil uvedbo reda Oliven-tanov, ki se nasele na Koroškem; prior bo baje don Bonifacij Ecker.

(Lega Nazionale.) V Dalmaciji so razpisana tri učiteljska mesta za italijanske ljudske šole, v Arbanasih poleg Zadra, v Splitu in Šibeniku. Ta mesta razpisuje irredencijska »Lega Nazionale«. —

Vprašanje pa je, kje dobiva to društvo potrebne novce? Italijanske novine poročajo iz Rima: »Naučni minister Baccelli obrača vso pozornost na italijanske šole v inozemstvu, ker želi, da jim premeni uredbo in jim dá jednoličen pravec, kako bi vpešneje branile našo narodnost in bi bile prave koristi za naše sonarodnjake.« Ali ne bi bilo umestneje, da Italijani skrbé za svoje lačne otroke, nego da širijo irredentizem v Avstriji?

(Admiral Dewey v Trstu.) Včeraj popoldne je naznanilo več strelav z tržaškega svetilnika, da se bliža na ladiji »Amphitrid« zmagovalec v špansko-ameriški vojni admiral Dewey tržaškemu mestu. Na pobrezju je čakalo vse črno ljudstva amer. junaka in razni načelniki oblastev, pomorskih, vojaških in civilnih so prišli izkazat — čast Dewey-u. Naselil se je za dva dni v hotelu »Bellevue« na pobrezju, od koder se pada na Tirolsko v zdravilišče. Nebroj inozemskih poročevalcev, seveda tudi amer. se nahaja v Trstu. Tudi razni konzuli so došli v Trst pozdravit admirala.

(Ponudbena razprava.) Zaradi zagotovljenja posteljne slame za brambovska bataljona v Ljubljani za dobo od 1. septembra 1899 do konca avgusta 1900 se bo vršila ponudbena razprava dne 3. avgusta 1899 ob 10. uri popoldne v pisarni oskrbovalne komisije v brambovski vojašnici v Ljubljani. Pismene ponudbe, kolekovane s kolekom za 1 krono, vložiti so pri označeni komisiji do dne 3. avgusta t. l., do 10. ure popoldne. Podrobni pogoji so v pisarni trgovaške in obrtne zbornice v Ljubljani v pregled.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so poslali: Gospod dr. Juro Hrašovec, advokat v Celju, 1 gld. 5 kr. — Kovačev Matjaž Krabonoš 1 gld. 50 kr. — Slavna posojilnica v Celju letne podpore 50 gld. in za novo slovensko šolo na Muti 100 gld. — Č. gosp. Fran Zdolšek, župnik pri Sv. Jerneju pri Ločah, 4 gld., katere je volil pokojni mladenič Anton Marguč. — Gospod Ivan Rožman v Konjicah nabral na prijateljskem večeru na čast slovenskega skladatelja Vek. Vavpotiča in slovenskega rodoljuba J. Pukla 7 gld. — Č. g. Andrej Keček, kaplan na Muti, nabral za mutsko šolo 25 gld. 50 kr., in sicer na inštalaciji č. gg. Franca Klepača, župnika pri Sv. Ožbaltu, in Franca Hurta, župnika na Muti, 14 gld. 50 kr., potem so darovali č. g. Jurij Bezenšek, župnik v Čadramu, 1 gld., ter č. g. Matija Skornjanec, župnik pri Sv. Florijanu ob Boču, in gosp. dr. Franc Jankovič in njegova soproga 10 gld. — Gospod Fran Rudolf, gostilničar v Črnem Vrhu, 50 kr. — Namesto kresa pred praznikom sv. Cirila in Metoda N. z N. 10 gld. — Č. g. Fr. Sal. Gomilšek, kapelan v Jarenini, nabral za mutsko šolo med duhovniki na pastoralni konferenci v Jarenini 7 gld. — Gospod Martin Kocbek, c. kr. notar v Marenbergu, ob selitvi v Konjice iz nabiralnika 5 gld. 80 kr. — Č. g. Andrej Simenec, župnik v Št. Lovrencu, 5 gld. — Č. gosp. Mih. Sajč, župnik v Štangi, 80 kr. — Podružnica za Bled in okolico 50 gld. — G. Ivan Perdan, veletržec v Ljubljani, od Ciril-Methodovih vžigalic zopet 200 gld. — Č. g. Jožef Novak, kapelan v Metliki, v dober namen na čast slovanskima blagovestnikoma, 5 gld. — G. Josip Vrtovec, krčmar v Vel. Žabljah, iz Vrtovevega nabiralnika 1 gld. 20 kr. in iz Kosavelovega 12 1/2 kr. — Č. g. Iv. Sakser, župnik v Hotedrščici, 2 gld. — Slavna »Narodna tiskarna« v Ljubljani 50 gld. — Podružnica v Ljutomeru 8 gld. kot preostanek kresa. — Č. g. J. Tiringar, kapelan v Predloki v Istri, nabral 5 gld., katere so darovali v proslavo sv. Cirila in Metoda: č. g. župnik Jos. Sancin 1 gld. 50 kr., Mimica Sancin, Lena Rechberger, Dragotin in Marija Šiškovič po 50 kr., Josip Koblar in Antonija Herzog po 10 kr. in nabiralatelj 1 gld. 30 kr. — Rajhenburški Harambaša nabral med ondnotnimi rodoljubi za godovno darilce sv. blagovestnikoma 17 gld. — Č. g. Martin Medved, kapelan v Slov. Bistrici, nabral pri veselici v Polčanah, 6 gld. — Moška podružnica v Kranju 60 gld. — Za mutsko šolo so darovali na pastoralni konferenci v Marenbergu zbrani duhovniki 10 gld., in sicer č. gg.: Jurij Žmavc 4 K., Andrej Keček 3 K., Avg. Hecl, Franc Klepač, Rud. Raktelj, Fr. Hurt, Mat. Tertinek po 2 K. in Mart. Stolz, Fr. Mandelček, Jos. Somrek po 1 K. — Prisrčna hvala vsem darovalcem. Pri tej priliki posebno priporočamo izvrstne vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Nobena slovenska hiša ne bodi brez teh vžigalic; tirjajmo jih po vseh prodajalnicah! Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Kosumno in posojilno društvo pri Pobegih poleg Kopra.) Vabilo na veliko veselico, katero priredi kosumno in posojilno društvo v Pobegih poleg Kopra v nedeljo, dne 23. julija t. l. Začetek veselici ob 1/5. uri popoldne. — Vstopnina k veselici za osebo 25 kr.,

